

Н.В. Підбуцька

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології
управління соціальними системами,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»,*

*Харків, Україна
podbutska_nina@ukr.net,*

СПРИЙНЯТТЯ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВЛАСНОЇ МАЙБУТНЬОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Побудова власного життєвого та професійного шляху особистості залежить від багатьох чинників, це спрямованість, оптимізм, активність і багато чого іншого, серед них окреме місце займає уявлення особистості про власне майбутнє, налаштованість (позитивну, негативну, нейтральну), погляд у майбутнє. Відповідно позитивне уявлення, налаштованість на самореалізацію у будь-якій сфері діяльності відкриває людині шлях до реалізації власних можливостей.

Аналіз феномену самореалізації має довгий науковий шлях, його результати можна побачити у працях, як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Зокрема, проблема самореалізації як умови реалізації потенційних можливостей особистості розкривається у працях О.Г. Асмолова, Л.І. Божович, Г.С. Костюка, С.Д. Максименка та ін., самореалізація у конкретній сфері життєдіяльності розглядається К.О. Абульхановою-Славською, Л.І. Анциферовою, В.П. Зінченком, З.Ю. Крижанівській, Д.О. Леонтьєвим, Л.В. Мови, Т.М. Титаренко та ін. Але на сьогодні проблема сприйняття власної самореалізації майбутніми інженерами розкрита недостатньо, що зумовило її розкриття.

Так, у дослідженні взяли участь 87 осіб віком від 18 до 23 років ($M=19,4$ $SD=2,2$). Студенти I-VI курсів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та Харківський

національний університет радіоелектроніки з таких факультетів, як: комп'ютерно-інформаційні технології, машинобудівний, механіко-технологічний, автоматики та приладобудування, електронної техніки.

Для дослідження сприйняття студентами технічних спеціальностей власної самореалізації був використаний опитувальник, який був створений та запропонований С.О. Богомазом, В.В. Мацутою. За допомогою цього опитувальника було з'ясовано відношення молоді до професійної та особистісної реалізації у Харківському регіоні. Так, середній показник по всій групі респондентів склав 5,4 балів. Такий результат відноситься до середнього рівню і свідчить про те, що більшість студентів нейтрально відносяться до професійної самореалізації у місті Харкові. Вони не вважають, що у Харкові відсутня можливість розвиватися, але й не сприймають своє місто, як середовище для дійсно ефективної самореалізації. Результати за рівнями по всій групі представлені на рис. 1.

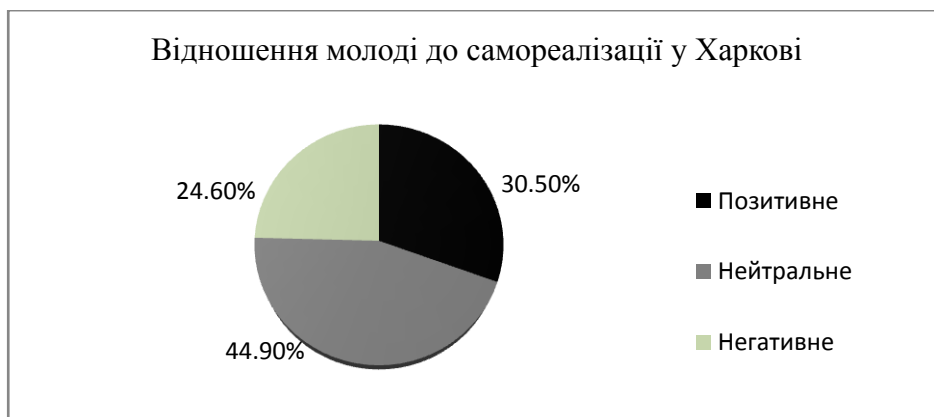

Рис.1. Сприйняття міста Харкова молоддю, як середовища для ефективної самореалізації

Згідно даних рисунка 1 визначено, що у серед майбутніх інженерів переважає нейтральне сприйняття міста Харкова, як середовища для самореалізації, а саме 44,9%. Позитивне сприйняття мають 30,5% студентів, середній показник - 6,44 балів, ці студенти вважають, що у Харківському регіоні можливо досягати поставлених цілей та відчувати себе захищеним і реалізованим. Третя частина групи – 24,6% вважають, що у Харкові важко досягти своєї мети, вони негативно сприймають місто, та вважають, що у

ньому не має достатніх умов для майбутньої самореалізації. Середній показник у цих респондентів становить 4,01 балів.

Також було досліджено сприйняття майбутньої самореалізації у різних сферах життєдіяльності студентів (професійна, особистісна, сімейна), що наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**Показники сприйняття студентами технічних спеціальностей
різних сфер життєдіяльності щодо майбутньої самореалізації**

Напрямки самореалізації	Позитивне (%)	Нейтральне (%)	Негативне (%)	М
Професійне становлення	39,2	33,3	27,5	6,44
Особистісне становлення (відчуття безпеки)	33,8	40,7	25,5	5,59
Створення сім'ї	59,7	17,2	23,1	4,01

Відповідно до одержаних даних визначено, що позитивне сприйняття щодо можливої професійної самореалізації мають 39,2% респондентів, дещо менше – 33,3% мають нейтральне сприйняття, негативне – 27,5% студентів. Тобто вибірка розділилася на 3 майже однакові, де переважаюча частина студентів бачить перспективи побудови кар'єри та можливості її зростання.

Нейтральне сприйняття щодо особистісного становлення та самореалізації мають 40,7% респондентів, які мають невизначене відношення до свого положення у суспільстві та відчуття себе у безпеці. Позитивне та негативне сприйняття мають 33,8% та 25,5% відповідно. Можна говорити, що студенти з негативним відношенням не відчувають достатньої безпеки та можливості самоактуалізуватися. З позитивним відношенням молодь вважає, що має можливість розвиватися, як особистість та займатися особистісним становленням. Щодо створення сім'ї, то 59,7% вважають, що вони можуть побудувати гарну сім'ю. Нейтральне відношення мають 17,2% студентів, негативне відношення мають 23,1% респондентів, які вважають, що не мають можливості створити здорову сім'ю.

Отже, більшість студентів технічних спеціальностей мають нейтральне сприйняття щодо особистісно-професійної самореалізації у Харківському регіоні. За умови диференціації сфер життєдіяльності (професійна, особистісна, сімейна) визначено, що саме професійна та сімейна самореалізація більшістю сприймається позитивно.

Список використаних джерел

1. Богомаз С. А. Оценка личностного потенциала и выявление основных типов ориентации на профессиональную деятельность у современной вузовской молодежи / С. А. Богомаз, В. В. Мацута // Психология обучения. – 2010. – № 12. – С. 77–88.
2. Леонтьев Д. А. Личностный потенциал: структура и диагностика / Д. А. Леонтьев ; под ред. Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2011. – 680 с.
3. Sheldon K. M. Creativity and self-determination in personality / K. M. Sheldon // Creativity Research Journal. – 1995. – Vol. 8, N 1. – P. 25–36.